

CIJENA lista: U pretplati
za čitavu god. K 36—,
za polugodište K 18—,
tromjesečno K 9—, mje-
sečno K 3.60, u malo-
prodaji 12 f. pojedini broj.
UGLASI primaju se u
opravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

„HRVATSKI LIST“ izlazi
u nakladnoj tiskari JOS.
KRPOTIĆ u Pulj, trg
Custoza 1. Uredništvo:
Sisanska ulica br. 24. —
Odgovorni urednik JOSEF
HAIN u Pulj. — Ruko-
pisi se ne vraćaju. —

Godina III.

U Pulj, četvrtak 6. prosinca 1917.

Broj 367.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

Beč, 5. (D. u.) Službeno se javlja:

Pregovaranja kod generala feldmaršala princa Leopolda bavarskoga se nastavljaju. Vrhovni zapovjednik ruskih i rumunjskih četa, koje stoje između Dnjestrom i Crnim morem, predložio je jučer popodne generaloberstu nadvojvodi Josipu i generalfeldmaršalu pl. Mackensenu, neka se povedu pregovaranja o primirju. Naši su vojskovođe odgovorili, da pristaju nato. Odaslanstva podaje se na mjesto za pregovaranja.

Talijansko bojište:

Na visoravnici Sette Comuni, zauzele su čete feldmaršala Conrada nekoje visinske položaje.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMAČKI RATNI IZVJESTAJ.

Berlin, 5. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Na flandrijskoj fronti mnogostruka živalina djelatnost topništva. Između Inchyja i Bourlona je bila vatra popodne znatno pojačana. Neprijateljski su se sunci južno od Moevresa izjalovili. Dopremili smo nekoliko zarobljenika. Engleski su dijelovi jaraka kod i južno od Marcolinga očišćeni od neprijatelja. Južno od Saint Quentina pojačana borba s topovima i minama.

Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: U mnogim je odsječcima dovela živalina obostrana izvidnička djelatnost do žestokih bojeva izbliza.

Istočno bojište

Na fronti g. o. nadvojvode Josipa i bojne skupine g. f. in. v. Mackensena proširuju se mirovni pregovori i na rumunjske čete.

Macedonsko bojište:

Odbijeni su bili jači neprijateljski odjeli, koji su provalili na zapadnoj obali Ohridskog jezera i sjeveroistočno od Dojranskog jezera.

Talijansko bojište.

Čete su f. m. frajhera v. Conrada istrgnule Talijanima u Sette Comuni nekoliko visinskih položaja.

Prvi majstor glavnog stajala Ludendorff.

Nova pobjeda u Italiji.

Beč, 5. (D. u.) Tijekom sjednice zastupničke kuće saopćio je predsjednik dr. Gross siljedeće: Vrhovno vojno zapovjedništvo javlja: Poslije teških bojeva u gorama, koji su trajali skoro četiri sedmice i za kojih je neprijatelju mjeseca studenoga bilo oduzeto preko 11.000 časnika i momaka kao zarobljenika te veliki plijen, čete su vojne skupine baruna Konrada, priposeći nepogodama mrzle gorske zime te žilavom i tvrdokorno se borećom neprijatelju, opeta započeli ofenzivu na visoravnici Sette Comuni. Poslije temeljite priprave predjoše divizije 11. vojske dne 4. prosinca na navalu protiv silnog masivu Meletta te usprkos dvojnoj obrani uzeše u jurišu utvrde Monte Badesecchi, Monte Fondarecar, Monte Miela i sam Monte Meletta. Danas prije podne istrgnut je neprijatelju Monte Sommo. Boj se nastavlja. Jučer i danas privedeno je preko 9.000 zarobljenika, među kojima 2 brigadir, preko 40 topova, mnogo strojnih pušaka, bacala mina, bacala granata i inog ratnog materijala. Hvala izvrsnom sudjelovanju topništva, bili su, koliko je poznato, naši gubici maleni. Potpisan je pl. Arz. Nato se je predsjednik zahvalio junačkoj vojsci te je oduševljeno pozdravio cara.

* Englesko radništvo protiv mira. Dopisni ured javlja, da se 24. studenoga obdržavala godišnja skupština londonske „Labour Party“, koja broji 225.000 članova, kojoj je bila predložena odluka, koja je zagovarala bezodvlačno sklopljenje mira. Predlog nekog delegata, da se predje preko toga na dnevni red, bio je primljen sa 196 proti 130 glasova. Jaka je manjina dala na vidjelo sve veću potrebu za brzim mirom.

Austrijska zastupnička kuća.

Beč, 3. Zastupnici su dr. Korošec (Jugoslaven), Stanjek (Čeh), Petruszlewcz (Ukrajinc) i drugovi, u današnjoj sjednici zastupničke kuće upravnili na ministra predsjednika glede osakaćenja ruske okružne note od 28. studenoga o. g. i glede povedenja pregovora o primirju i miru ovaj upit: Dne 29. studenoga 1917. priopćilo je ministarstvo za izvanjske poslove okružnu notu vijeća pučkih povjerenika, datiranu iz Carskoga sela od 28. studenoga 1917., te odgovor austrijske vlade na nju. U tom se odgovoru spominju pravci za mirovni ugovor, koji bi se imao sklopiti, a da se u okružnoj noti ne mogu takovi pravci naći. Iz saopćenja se pako ministarstva za izvanjske poslove na vrhovno vojno zapovjedništvo jasno razabire, da su glasine o osakaćenju okružne note potpuno ispravne. Iz toga se ali također razabire, da manjka čitav početak note, prema kojem se je njemačka vlada — na temelju pravca ruske revolucije: bez naksija i ratnih odšteta i uz jamstvo narodnog prava samoodređivanja spremna započeti sa mirovnim pregovorima, da dakle ovi pravci vrijede i za Austro-Ugarsku, te da se odnosna stavka u odgovoru na nje protuže. Nadalje se preučuju, da se vijeće pučkih povjerenika obraća i na radničke skupine u Njemačkoj i Austro-Ugarskoj i očekuju narodni mir samo od borbe revolucionarnih masa protiv svim imperijalističkim napadajima. Konačno je bila pod naslovom „prekinuće“ preučena čitava posljednja stavka note, gdje se traži odgovor naroda ne u riječima, nego djelima. Iza odgovora se je austro-ugarske vlade Rusiji, kako je bio priopćen 29. studenog 1917. izjavilo ministarstvo izvanjskih poslova na usta ministra-predsjednika pred zastupničkom kućom. Ova je izjava u dalekosežnom protuslovlju sa spomenutim odgovorom. Dok nalme odgovor grofa Czernina u ruskim pravcima vidi prikladnu osnovku za pregovore i pridržava si samo protu-predloge, otklanja izjava ministra-predsjednika zahtjeve glede jamstva narodnog prava samoodređivanja implicitno otvoreno time, što vidi sve pretpostavke o narodnom pravu samoodređivanja dane u obim državama monarhije. Stavljamo na ministarstvo ove upite: 1. Kako može vlada preuzeti na sebe, te svjetsko-povjesne isprave, kaošto je eto ruska okružna nota od 28. studenoga 1917. namjerice priopćuje u osakaćenom obliku? Zašto je izostavljena upravo ona stavka, koja govori o ruskim mirovnim uvjetima, koji pružaju jamstvo za narodno pravo samoodređivanja? 2. Je li dne 29. studenoga 1917. priopćen odgovor zaista uslijedio u tom obliku? Jer kako je moglo rusko vijeće pučkih povjerenika na sve strane priopćiti, da je Austro-Ugarska prihvatila za osnovku pregovora čitavi mirovni program revolucije, to jest, i zahtjev glede jamstva o narodnom pravu samoodređivanja? Je li i izjava austrijskog ministra-predsjednika potpunim sadržajem bila priopćena u Petrograd? 3. Kako može vlada tvrditi, da je u izjavi ministra-predsjednika priznato pravo samoodređivanja naroda Austro-Ugarske? Ne upuštajući se u to, postoji li u Austro-Ugarskoj zaista demokratsko izborno pravo, gdje slavenska većina u zastupničkoj kući sačinjava samo manjinu, dok je slavensko zastupstvo u gospodskoj zbornici samo posve veoma neznatno; ne upuštajući se u ugarske odnošaje, gdje 60 postotaka Nemadžara imade samo 7 zastupničkih mandata, — vidimo u nazoru, da zastupnička kuća, koja se sastoji iz mnogih naroda, imade odlučivati o sudbini pojedinih naroda, protuslovlje, koje se protiv naravskoj logici i jasnom programu prava samoodređivanja naroda. — Ako je grof Hertling dne 29. sudenoga 1917. u njemačkom državnom zboru definirao pravo samoodređivanja Poljaka, Litvanaca i Kuronaca tako, da si ovi narodi mogu dati onaj državni oblik, koji odgovara njihovim odnošajima i pravcu njihove kulture, ako je sama izjava viteza pl. Seidlera priušta narodima, koji stanuju s onu stranu ruske granice, potpuno pravo odlučivanja o njihovoj državnoj budućnosti, to time središnje same postavljaju nazor o pravu samoodređivanja, koji je u diametralnoj opreci sa nazorom, koji se

primljenjuje na narode u Austro-Ugarskoj. O sudbini naroda, o njihovom državnom uredjenju može prema načelu narodnog prava samoodređivanja odlučivati samo zastupstvo naroda samih. Naš je zahtjev u tom pravcu bio u deklaracijama od 30. svibnja 1917. i kasnije opetovano po najpozvanijim čimbenicima jasno izražen i time jasno odredjen naš program glede prava samoodređivanja. Ne vjeruje li vlada, da gore spomenutim osakaćenjem kao i protuzakonitim izvravanjem pojma o pravu samoodređivanja naroda radi na uštrb časti države? 4. Mi hoćemo mir. Mi zahtijevamo, da se uklone sve zaprijeke, koje su na putu što skorajšijem zaključku mira, ali mislimo, da se hotomičnom nejasnoćom, zatajivanjem i osakaćivanjem dokumenata izazivlju iza prvih prividnih uspjeha samo dalekosežna ogorčavanja, nepovjerenja i nove poteškoće, te za narode, kojima je mir potrebit; samo nova užasna razočaranja. Mi zahtijevamo otvoreni mirovni rad bez dvoličnosti i zavrtnosti, kako bi prava zaprijetka mira očito izmislila na javu i kako bi svi narodi mogli sudjelovati kod toga, da se ista ukloni. Ne misli li toga vlada, da čudnovatom tom igrom s idejom o narodnom pravu samoodređivanja samo odalocuje narode od mira? Je li vlada sklona, da to pitanje obradjuje jasno i otvoreno, bez prikrivanja i izvravanja i zalsta pruža naprama izvana i iznutra jamstva za potpuno ostvarenje prava samoodređivanja naroda?

Beč, 4. Kuća se bavi drugim čitanjem nagodbene osnove. Zast. Renner izjavlja, e socijalni demokrate nemaju nikakova pouzdanja, da će ova vlada nagodbu tako promijeniti, kako bi odgovarala potrebama našega narodnoga gospodarstva. Zastupnik se Schürf žali na naš odnošaj prema Ugarskoj i srača se protiv prigovorima Čeha i Jugoslavena protiv dualizma. Naglasuje potrebu zajedničkog rada s Ugarskom, koja se je u ovom ratu tako sjajno iskazala. Nato se sjednica prekida radi toga, što će car primiti u 12 sati austrijsku delegaciju. U nastavljenju sjednici zastupa zast. dr. Stransky češko-slovačke težnje i izjavlja, da je pravo češkoga naroda na suverenu državu jednako vrijedno barem s ugarskim državnim pravom. Ne smijemo se čuditi, što Česi teže zatim, da Slovake konačno oslobode iz ugarskog ropstva. Zastupnik Angermann kritizuje djelovanje austro-ugarske banke tečajem rata i tuži se osobito na to, što nijesu priopćeni bankovni iskazi. Zastupnik se Kuranda obraća protiv sniženju ugarske kvote i upućuje na to, da je Ugarska tečajem rata stekla moći i bogatstva. Zast. Friedmann zagovara tijesnu gospodarsku zajednicu sa Njemačkom. Opominje pred tim, da se bez potrebe potresa dualizmom. Zast. Oberleithner izjavlja, e ne može primiti na sebe odgovornost, da glasuje protiv osnovi, već radi toga ne, jer bi se među onima, kojima bi to bilo na štetu, našao velik broj austrijske industrije. Utanačenje s Ugarskom da je preduvjet za sklopljenje trgovačkih ugovora sa Njemačkom. On će glasovati za predlog. Zastupnik dr. Vrstovšek nastupa za ukonjenje dualizma i zagovara obnovu Austrije na temelju slobodnih narodnih skupina, koje bi se lako mogle sjediniti u carinski i trgovački savez. Govornik naglašuje potrebu, da se sjedine sva područja obiju državnih polovica, koje nastavaju Jugoslaveni i nagoviješta za slučaj, ako ne budu u deklaraciji Čeha i Jugoslavena istaknuti zahtjevi ispunjeni, najoštriju gospodarsku borbu Jugoslavena. Govornik stavlja konačno više predloga, koji se tiču izgradnje željezničke pruge Krapina-zemaljska granica i priključak na lokalnu željeznicu Grobelno-Rogatac-zemaljska granica, izgradnje pruge Bujbarci-Karlovac kao glavne željeznice za omogućenje potpunog prometa na budućoj pruzi Ljubljana-Spljet, nadalje uspostave priključka na pruzi južne željeznice Zidani-most-Zagreb, nadalje predlog, koji se tiče predloženja tajnih ugovora o izvozu blaga i mesa; konačno rezolucijoni predlog, u kojemu se poziva vlada, da uz uporabu svih raspoloživih sredstava kod ugarske vlade isposluje, da se smjesta uspostavi potpuna sloboda prometa između obje državne polovice i zajamči jednako-omjerna opskrba pučanstva živžom i jedna-

komjerna podjelba sirovina na industriju. Zast. Guggenberg izjavlja, da će glasovati za predlog uza sve to, što imade u njoj mnogo nedostataka. — Nakon toga se sjednica zaključuje. Naredna sjednica sutra.

Beč, 5. (D. u.) Kod nastavka drugog čitanja nagodbenih predloga izjavlja zast. Tušar, da u češkom narodu nema ni jedne stranke, koja ne bi željela češke države i to u savezu sa slovačkim plemenom. Obzirom na jučerašnju izjavu grofa Tasze u delegacijama, izjavlja govornik, da se Česi ne daju prestrašiti grožnjama. Česi žele ono, što je car izjavio u svom prijestolnom govoru, da naime budu gospodari u vlastitoj kući.

Delegacije.

Beč, 4. (D. u.) U ugarskim je delegacijama izrazio predsjednik u ime odbora ministru izvanjskih posala zahvalnost za prikazivanje. Delegat se grof Tisza obraća protiv zahtjeva da se geslu o samoodlučujućem pravu naroda daje takovo značenje, da se postavi monarkiju pod skrbništvo nekakvog internacionalnog aeropaga, što dira u našu organizaciju i u budućnost obli država. On izjavlja, da će sve ugarsko javno mnijenje, a naravno i ugarska delegacija što najodlučnije nastojati, da bude svaki pokušaj, da se unutarnji problemi učine predmetom raspravljavanja, odbijen na otklonivi način. Takav će postupak sigurno naići na odobravanje sa strane ministra izvanjskih posala. Delegat grof Julius Andrássy pridružuje se izvodom prijašnjeg govornika. Ministar izvanjskih posala izjavlja, da je samo po sebi posve razumljivo, da vlada stoji na stanovištu, da nikada ne pristane na umješavanje u unutarnje poslove austro-ugarske monarhije, a to ni sada, niti u budućnosti.

Beč, 4. (D. u.) Nakon ekspozice-a, što je držao ministar vanjskih posala, u austrijskim je delegacijama prihvatio riječ delegat dr. Ellenbogen, te je postavio upit, jesu li istinite vijesti, što donasaju novine, prema kojima bi se imalo odgoditi zasjedanje delegacija odmah iza ekspozice-a, radi tobožnjeg početka mirovnih pregovora i radi potrebe prisutnosti ministra kod istih pregovora. Govornik naglašuje, da se takovo odgodjenje ne bi smatralo razumnim, jer bi značilo stari sistem isključivanja državnog vijeća baš u najvažnijem trenutku, i jer bi to osobito na govornike učinilo nepovoljan utisak kad bi baš u tom trenutku bili isključeni narodi Austrije. Ministar izvanjskih posala grof Czernin izjavlja: Mi stojimo danas na početku pregovora o primirju s Rusijom. Ti će se voditi pretežno, ako ne gotovo isključivo sa vojničke strane. Naša je želja, da se tim pregovorima o primirju po mogućnosti odmah priključe mirovni pregovaranja. Dogodi li se to, onda bi moralo biti potrebno moje sudjelovanje i moj odlazak. U delegacijama ne će niko pregovarati tomu, e je moja dužnost da budem tamo. Do sada se nije zaključilo, ima li se nastaviti ili nema zasjedanje delegacija u mojoj odsutnosti. Na to je bila sjednica zaključena. Buduća je sjednica dne 11. prosinca.

NEPRIJATELJSKI IZVJEŠTAJI.

Italijanski:

: 3. prosinca. Uzduž čitave je fronte bila bojna djelatnost jučer jača. Mnogobrojne neprijateljske sile, za koje bje objavljeno, da dolaze iz visoravni Asiaga te između Brente i Piave, držale su se izvan dohvata našeg topništva. Obilna i trajna djelatnost našega topništva u Pasubiu, u okolici Brente i na sjevernim obroncima masiva Monte Grappa. Neprijateljske smo čete u dolini Mosa i na sjevernim obroncima Monte Pertica uspješno obložili usredotočenom vatrom. Neprijateljske su patrolje sa puščanim strojevima bile na Monte Pondareca i u predjelu Movenera natjerane u bijeg.

: 4. prosinca. Jučer su ujutro bile odbijene neprijateljske čete, koje su iza topničke pripreve navalile bile na naše promaknute crte na južnim obroncima doline Daone i u Judkarijama. Preko dana je bilo neprijateljsko topništvo na visoravni Asiago između Monte Sisemul i Monte Castell Gomberto veoma živahno. Naše su izvidničke čete dopremile nekoliko tuceta zarobljenika, a naše su baterije provele s uspjehom usredotočenu vatru na čete, za koje bje javljeno, da se sabiru u šumi Fallio, jugozapadno od Asiaga i sjeverno od Tondarecar. Naši su ljetaci također opstrjeljavali protivničke čete i taborišta u dolini Calmarova i u susjednim područjima. Naša je vatra lagano suzdržala neprijateljsku pješacku navalu istočno od Monte Piedano. Između Brente

i Piave dopremili smo brzom akcijom na Monte Itonicia nekoliko zarobljenika. Neprijateljske su kolone, koje su se približavale iz doline Forono našoj fronti, bile zaustavljene po našim baterijama. Oborena su dva neprijateljska pripeta zrakoplova.

Engleski:

4. prosinca na večer. Naša je artiljerija rastjerala sakupljanje neprijateljske pješadije istočno od Gouzeaucourta i u blizini Moevresa, prije još, negoli se navala razvila. Neprijateljska je artiljerija bila u blizini La Vacquerie djelatna. Znatna djelatnost neprijateljske artiljerije sjeverno od Armentieres, južno Yperna i u odsječku Paschendaele.

Iz Rusije.

: Berlin, 4. (D. u.) Wolffov ured javlja: Ruska je bežična brzoplovna postaja u Carskojem selu predala dne 2. prosinca popodne ovu bežičnu brzoplovku: Jučer je general Johnson, poglavica američanskog izaslanstva, posjetio druga Trockog u Smolnjevju zavodu. General je izjavio, da još ne može govoriti u ime američanske vlade, pošto još nije priznata vlast vijeća pučkih povjerenika. No ipak je došao, da si razjasni položaj. Johnson se je popitao, ide li nova vlada za tim, da napusti rat u zajednici sa saveznicima. Bio je mnijenja, da će saveznicima konačno dne 2. prosinca moći sudjelovati kod rasprava. Drug je Trocki kratkim riječima razjasnio generalu politiku vijeća u borbi za sveopći mir. Na jednu je stvar pučki povjerenik za izvanjske poslove položio osobitu važnost, naime na javno vodjenje svih predstojećih rasprava. Saveznici bi mogli pratiti svaku fazu razvoja mirovnih pregovora, te je pod konac izjavio, da je prošlo vrijeme prosvjeda i prijetnja protiv vlasti vijeća. Nadalje je pitao general, da li pučki povjerenik ustraje kod izjave o zblivšim se sukobima prosvjedovnih izjava sa strane pripadnika američanskog izaslanstva. Drug je Trocki izjavio, da su formalitete te stvari bez važnosti i riješene izjavom, podanom generalu, e je prošlo vrijeme prijetnja i prosvjeda protiv vlasti vijeća.

: Paris, 3. (Agence Havas.) U jednoj se brzoplovci iz Petrograda veli, da su boljševički povjerenici opozvali Maklakova, jer je sudjelovao kod konferencije alijiraca. Vijest agencije Havas primjećuje na to, da Maklakov svoje vjerodajnice još nije predao predsjedniku Poincaréu, a pošto nije imao nikakova izričita naloga za zastupanje Rusije na konferenciji, to da nije ni prisustvovao kod te sjednice. Pošto nije bilo posebnih ovjerovljenih, pozvale su alijirske vlade, koje nijesu željele nikakova dogovora bez Rusije, stalne zastupnike Rusije, da sudjeluju kod rasprave

: Kopenhagen, 4. „Berlingske Tidende“ priopćuje vijest petrogradskoga lista „Djen“, e je vijeće pučkih povjerenika zaključilo, da na predlog revolucionarnog odbora uapšene članove privremene vlade pusti na slobodu, čim bude otvorena ustavotvorna narodna skupština. Istražni je odbor revolucionarnog odbora zaključio, da obustavi istragu protiv pojedinih bivšim ministrima i samo tri bivša ministra stavi pod optužbu, naime pomorskog ministra Verderevskog, jer je na svoju ruku ostavio svoje mjesto, ministra izvanjskih poslova Tereščenka, jer je na štetu Rusije sklapao diplomatske tajne ugovore, i ministra za javnu skrb Kiškina, jer je protiv boljševičkoj vladi organizovao bio oboružani otpor. Verderevski, koji je prije nekoliko dana bio uapšen, zamolio je revolucionarni odbor za dozvolu, da smije otputovati na Krim, gdje se nalazi njegova obitelj, no odbor je odbio molbu i odredio, da bude smjesta uapšen u svom stanu.

: Bern, 4. Izjavu se francuskog ministra o položaju u Rusiji pisane pesimističkim, ali mirnim tonom. Mora se, vele listovi, učiniti sve, kako bi se Rusija spasila, ali se mora pripremiti i na najgore, naime, da se mora rat nastaviti, sve kad Rusija i ne bi mogla pružati nikakove pomoći.

Kopenhagen, 4. (D. u.) „Sozialdemokraten“ javlja iz Petrograda: Ruski listovi saopćuju neku vladinu odluku, prema kojoj će naredna ustavodavna skupština biti sazvana dne 11. o. mj. po podne u tauridskoj palači.

* Mobilizacija Grčke. Francuski listovi tvrde, da poziv grčkih časnika i podčasnika kao što i administrativne pripreve znače brzu mobilizaciju u Grčkoj.

* Unija u ratu sa saveznicima Njemačke. Odluka, podana od senata i zastupničke kuće u pretres, koja saopćuje, da postoji ratno stanje između Udruženih država s jedne i Austro-Ugarke, Bugarske i Turske s druge strane, bila je u senatu podastarta, te je bez inoga bila predana odboru za izvanjske poslove.

Političke vijesti.

Tko vlada u Rusiji?

Već pred po godine napisao je pratilac javnoga mnijenja u „F. Z.“: „Mi na zapadu shvaćamo sv. inače i prosudjujemo sve na drugi način, negoli puk u Rusiji. A upravo za to, jer po svojem prosudjujemo i slijedimo događaje u velikoj su-sjednoj državi, ne možemo izaći iz zabluda. Svakako su u nas kritičari, koji se hvalisaju, da baš mi, udaljeni motrioci, imademo za ruske odnošaje razvijeniji osjećaj, negoli samo stanovništvo, koje živi u onim odnošajima. Ali upravo ti su se kritičari sada uvjerali, da — na svoj se osjećaj ne mogu osloniti“. Te izreke dobivaju baš ovih dana osobito svoje značenje i pravi smisao. Koliko je već državnika i političara nastojalo, da nam pokažu pravu sliku onoga, što se baš odigrava u ruskoj republici, a koliko ih je bilo na koncu prisiljeno, da priznaju, e je potrebno najprije počekati na nove događaje, kako bi se pokazalo, tko danas u istinu vlada u Rusiji. Na prvi se pogled čini, da su danas gospodari Rusije (boljševici). Odlučuju u Petrogradu, imenuju ministre i poglavice vojske; pregovaraju uz pomoć bežičnog brzoplova sa centralnim vlastima o ml., izdavaju osobite note itd. Kad li na jedamput doznajemo: ruskim je mužicima išao Lenin tako daleko u susret, da im hoće predati sva zemljišta veleposjednika. Iz tog bi se dakle dalo zaključiti, da su mužici potpuno na njegovoj strani. Ali baš u to dolazi brzoplovka, da je na skupštini seljaka bio Lenin dočekan upravo neprijateljski, i da su mužici jednodušno zbacili brzoplovku, u kojoj Lenin čestita Kričenu. Čitamo dalje, da je Rumunjska, o kojoj se govorilo, e je istodobno s boljševičkom vladom zahtijevala mir, pripravna da i nadaže ratuje, i da Kaledin, spas četvornog sporazuma, stupa protiv Petrograda i boljševicima. Iz svega se toga može razabrati, kakova zbrka i nesigurne prilike i odnošaji vladaju u Rusiji. A sad je drugo pitanje: boljševici imadu naprosto drukčiji program politički, gospodarski i socijalni, nego li centralne vlasti; Tu si naime stoji jedan protiv drugome dva sasvim različita politička sistema! Koji će se kojemu prilagoditi? A je li uopće moguće takovo prilagodjenje? To je sigurno stvar, koja zaslužuje pretresivanja, i kojom se bave i one osobe, koje si u istinu žele svršetak rata i bezodvlačno sklopjenje mira. („Venkov“.)

„Burschen heraus“.

Prški „Narodni Listy“ donose: Jednom bit će to veoma važnim pomagalom kod spoznaje istinske neutralnosti njemačkog naroda, kad budu poznate uloge, koje su kod nekog procesa igrali urednici nekog bečkog lista i članovi znamenite praške njemačke organizacije, i to kao sabirači materijala za optužnice. Danas pak možemo da saopćimo činjenicu, koja se opet tiče psihologije njemačke omladine, a osim toga i rasvjetljuje, kako si predstavlja ili bi si predstavljala austrijska vlada samoodredjivanje naroda. Kako je već bilo saopćeno u interpelaciji, koju su podali zastupnik Korošec, Ravnihar i drugi, bila je revizija čitanka, koju je kod nas provaljao po vlastitom razumu i ukusu barem namjesnik, među Slovencima povjerena — njemačkim burševima. U štajerskom se Gracu osnovao „Posleni odbor njemačke sveučilišne omladine („Arbeiterausschuss der deutschen Hochschuljugend in Graz“), i taj je u slovenskim čitankama našao „pretjerano hvatisanje, veliko samoljublje, veliko samoobožavanje i precjenjivanje Slovenaca“, označio je mjesta, na kojima se tako griješi, a školske su oblasti naredile, da ta mjesta moraju biti ispuštena u „popravljenom“ izdanju. Dugih apaska k tome sigurno nije potrebno. Pred sto godina, njemačke su visoke škole bile pokretom slobode. Što se pak pod šarenom konobarskom kapom skriva danas, očito kaže djelatnost „Poslenog odbora u štajerskom Gracu“, djelatnost, o kojoj se s pravom kaže, da se doduše prima i trpi, ali pri tom prezire onoga, koji to prouzročuje. Na cijelom svijetu: ne će nitko zavidjati Nijemcima dvoje: niti omladinu, koja to čini, niti vladu, koja s njom radi“.

Podupirajte Družbu!

Dar za Iva konte Vojnovića. Sakupljeno je za narodni dar, jugoslavenskom pjesniku Ivu konte Vojnoviću, među jugoslavenskom momčadi na Njeg. Vel. brodu „Prinz Eugen“ K 116— Darovaše po K 5—: Mate Škunica, Ivo Relja, Ilija Popović, Petar Gavrančić, Janko Blažić, Paško Kaliterna, Svetozar Zakić; po K 4—: Josip Petković, Ivan Lorenčić, Stevo Bacalo; po K 3—: Dujo Velman, Mate Dodoja, Dujo Tadin; po K 2—: Petar Ognić, Antun Orlić, Josip Barinović, Božo Burmeta, Petar Čurko, Aleksandar Rukavina, Marko Strpić, Pavo Sabljčić, Marko Živković, Sime Srlić, Ivan Čučuković, Nikola Vujević, Vlaho Paulin, Jovan Macura, Mijo Kozija, Lokin Kuzman, Ljubomir Birišić, Martin Belić, Nino Lušić, Paško Vržina, Savo Šorić, Mate Belić; po K 1—: Eugustin Masar, Ivan Zanimović, Marijan Tudorović, Ivan Mihaljević, Ivan Volarić, Josip Rušinić, August Poljak, Sime Čubrić, Ignac Vrban, Pavo Kačunić, Tvrdko Čorić, Vicko Škurla, Bonifačić, Ivan Lozica, Marko Jović, Andjelko Biskupić.

Milodari za hrvatske škole u Pull. Kao dar za „Božićnicu“ sakupljeno je po gosp. Josipu Sučiću među našom momčadi na Nj. V. brodu „Erzh. Ferdinand Max“ i položeno preko naše uprave K 840. Darovaše po K 32: Ljudevit Ivežić; po K 31: Josip Sučić; po K 27: Dane Heclmović; po K 24: Josip Mandić; po K 22: Ante Pejnović, Marlin Kosor, Mate Pokrovac; po K 20: Nikola Drezgic; po K 19: Vinko Nulčić; po K 12: Blaž Blazul, Ivan Orbac, Vladimir Blagdan, Ivan Brajčić; po K 11: Mate Zorzin, Toma Aleksa, Stjepan Lukanić; po K 10: Luka Stanišić, Marko Hujčić, Ivan Dundović, Jakov Musulin, Josip Pezo, Martin Rogić; po K 9: Dušan Vuletić; po K 8: Nikola Vulić, Rajko Krnjalić, Ivo Mučnjak, Stjepan Božićević, Josip Mihanović; po K 7: Vinko Antić, Pero Lokotar, Vincenc Ban, Toma Bručić, Julij Harbović, Petar Kulješ, Gijuro Salleski, Ivan Vojnić, Mate Brats, Andrija Ramić, Martin Cerin, Vinko Maratović; po K 6: Ivan Belobarbić, Šimun Matulić, Josip Šibenik, Jurin Franov, Milan Pavlinić, Milan Stepanov, Josip Zeisberg; po K 5: Mate Barišević, Franc Snidaršić, Miho Burić, Alojs Sattler, Ante Melvan, Marko Vlahov, Rodin Krševan, Nikola Lalić, Krsto Miočić, Ive Buljat, Ergo Rumora, Andrija Madjarčić, Vilko Čagola, G. F., Nikola Vukov, Josip Kuzmanić, Ivan Bušanić, Dragutin Stepanek, Josip Dolence, Mate Saraga, Jakov Lucacich; P. D.; po K 4: Ludovik Čehovin, Miho Jadroško, Mate Bulčić, Ćiril Kalebić, Mate Pajčić, Juraj Pirović, Ivan Kokaković, N. Ninkov, Franc, Ivan Buić, Ergo Šoljan, Ivan Lenac, Albert Herdin; po K 3: Tomo Tomljanović, Ante Ruškarić, Drag. Moser, Gijuro Teveli, Juraj Bebić, Ivan Vidović, Sime Olavan, Franjo Bebić, Jozo Stanić, Lovre Badurina, Dušan Belin, Petar Zijačić, Sime Peroš, Nikola Dukić, Petar Sladić, Ante Košega, Konstantin Šikić, Maksimilian Kukić; po K 2: Josip Možetić, Drag. Pahor, Janko Sedej, Just Suncin, Blaž Juričić, Franjo Skalamera, Ivan Lettis, Nikola Linardić, Luka Ivković, Ante Filipić, Ante Mazlić, Švelin Krstović, Lovro Plasevoli, Stipan Jerković, Viktor Valić, Roman Kurtini, Josip Škerl, Vlatko Šampion, Ivan Musulin, Mato Matačin, Miho Bekica, Stipan Jakuš, Milovil Bistre, Antun Obrovac, Ivan Hrska, Luka Sladoljev, Drago Abram, Nikola Mikčić, Mate Serić, Ive Restović, Nikola Kirilgin, Miro Mazija, Petar Borovina, Jerko Pavić, Ivan Zuvela, Marko Kraljević, N. N., Milan Špalj; po K 1: Josip Stiglic, Ivan Blečić, Ivan Knežić, Jerman Cerin, Josip Blečić, Alojs Vremec, Valentin Gijurašek, Stipan Ivić, Dujo Bakić, Luka Skutarić, Ivan Macan, Mate Lovrić, Vladislav Matetić, Ignac Mičetić, Ante Nazlić, Nikola Tarabokija, Vjekoslav Matijašević, Marko Matas, Ribniček. — Živjeli plemeniti darovatelji!

Ispravak. U jučerašnjem izvještaju „Milodari za hrvatske škole“ pogriješno je stajalo: Ukupno K 1173.72; zadnji iskaz K 20794.38; sveukupno K 21968.10, dočim je moralo stajati: Ukupno K 1223.72; zadnji iskaz K 20744.38; sveukupno 21968.10. Iz toga se vidi, da je bila ukupna svota umanjena za K 50, dočim zadnji iskaz je bio pogriješno povišen za K 50, usljed čega je ipak sveukupna svota ostala jednaka i točna.

Dalje su položeni istom prigodom i u istu svrhu slijedeći doprinosi: Sakupljeno po gosp. Antiću na Nj. V. torpiljari „71“ među momčadi svih narodnosti K 106.24. Sakupljeno po gosp. Mati Kaloper među našom momčadi na Nj. V. brodu „Kaiserin Maria Theresia“ K 92. (Imena plemenitih darovatelja donijet ćemo naknadno.) Ukupno K 198.24; zadnji iskaz K 21968.10; sveukupno K 22166.34. Živjeli plemeniti darovatelji i od Boga im plata! Naprijed u svakoj prigodi i na svakom mjestu za našu najpotrebitiju stvar!

Gradaka aprovizacija saopćuje 5. prosinca: Današnjim će se danom započeti izdavanje daljnja kollektiva oca. Svi oni, koji imaju pravo na to, a da nijesu mjeseca studenoga primili nikakva oca, moći će sada da na temelju izkaznice za studeni prime jednu osminku litre oca po iskaznici. Tom će zgodom biti otrgnut odrezak, označen rimskom brojkom VII.

Govor zast. Spinčića.

Prigodom rasprave o nagodbi sa Ugarskom govorio je zast. Spinčić u ime Jugoslavenskog kluba u parlamentu dne 3. t. mj. govor, u kojemu je rekao i ovo: Jedan je od preduvjeta za mir načelo samoodređivanja naroda. To bi načelo moralo svuda vrijediti te se ne bi smjelo izvršivati u parlamentu, u kojemu je zastupano više naroda i gdje bi pojedini narodi mogli biti majorizirani. Da postignemo mir, morao bi svaki narod za sebe po svojim zastupnicima odlučivati u skupštinama o svojoj sudbini. Moralo bi se onemogućiti, da se poslije rata ne dogadja sve ono, što se je dogodilo raznim narodima, osobito našem srpsko-hrvatsko-slovenskomu narodu, da naime ne bude naroda dviju vrsta, naroda, koji vladaju i naroda, koji služe, da ne bude tudjeg vladanja, koje se je u jednom dijelu hrvatsko-srpsko-slovenskoga naroda promijenilo u strahovladu. (Odobranje.) Da je to bilo moguće, valja pripisati dualizmu, na kojemu se temelji nagodba. Ova se uvijek tumači na korist Mađžara, a na štetu ove državne polovice, naročito pako na štetu Hrvatske i Slavonije. Dualizam je dakle sam po sebi nesreća za Jugoslavene te znači uništenje i smrt ovoga naroda. (Burno odobranje.) Putem dualizma izručeni su Slaveni na milost i nemilost dijelom Nijemcima, dijelom Mađžarima, a dijelom i jednima i drugima. O prilikama prije rata govore zastupnici ovoga parlamenta, kao i oni budimpeštinskog parlamenta, sabora u Zagrebu i Sarajevu i pokrajinskih sabora koroškog, krainjskog, trištanskog, gorličkog, istarskog i dalmatinskog. Odgovorni faktori nijesu se brigali za pritužbe Jugoslavena, te su s njima i dalje postupali kao sa građanima druge vrste i kao sa robovima n. pr. u Koroškoj. Kako su postupali sa Jugoslavenima za vrijeme rata, nadilazi sve, što se je ikada dogodilo u povjesti čovječanstva. — Nikada i nigdje nijesu vlade sa vlastitim građanima postupile tako zlo i tako zločinački, kao naše vlade sa Srbima, Hrvatima i Slovencima. (Ponovno burno odobranje.) Rat su neki njemački državnici i mađžarski političari označili kao rat između nijemstva i slovenstva, ili pako kao rat protiv Slavenima. No, ipak su oni zapovijedali milijunima Slavena, da se bore za njemačke i mađžarske težnje. (Odobranje.) Najslabije je, ako se čovjek mora boriti za svoje ropstvo. (Odobranje.) Već za vrijeme rata kovani su jače verige, kako bi u nje sputali Jugoslavene te su htjeli uvesti njemački državni jezik, njemačke škole, vojničku upravu, rasprodaju hrvatskog zemljišta, hrvatske obače, podizanje raznih novčanih centrala, mađžarski državni jezik, mađžarske škole. Nijemci i Mađžari kažu, da neće, da bi se pojedine pokrajine ujedinile sa jugoslavenskim, jer da ih tobože mi sami trebamo, naročito pako trebaju za svoj razvoj Trst, Istru i Dalmaciju te slovenske zemlje, da mogu doći do mora. Tako i Mađžari trebaju more i pokrajine, da preko ovih dodju do mora. Neće da razumiju, da ove pokrajine imaju svoje gospodare već preko hiljada godina, a ovaj je gospodar slovensko-hrvatsko-srpski narod. (Odobranje.) Svatko, koji posize za njima, jednak je tatu ili razbojniku, koji krađe ili silom oduzima ono, što treba. Ako se gospoda pozivlju na stanje, koje je već neko vrijeme u krijeposti, moramo im reći, da je to stanje stvoreno s prevarom i silom i da Srbi, Hrvati i Sloveni nijesu nikada izabrali Nijemce ili Mađžare za svoje gospodare, već da su izabrali vladajuće kuće, sa kojima se oni mogu dogovarati i odlučivati. Nijemci i Mađžari nijesu u to pozvani. Jugoslaveni hoće da imaju sve svoje zemlje. (Odobranje.) Niti na Jadranskom moru ne smiju vladati Nijemci, Mađžari ili Talijani. (Odobranje.) Jugoslaveni su već u 9. stoljeću igrali na ovom moru veliku ulogu te su na njemu imali veliku moć. (Odobranje.) Proglasili su ih izdajicama države, ali je njima milije, da ih označuju izdajicama države nego izdajicama svog naroda. (Odobranje.) Opet će kušati, da među nje unesu prepir, a to već pokušavaju. No, dotični krugovi neka dobro znadu, da niti visoki dostojanstvenici neće ništa postići proti općoj narodnoj volji. (Veliko odobranje.) Mi se pouzdajemo u Boga i u pravdu, u naša prava i u našu snagu. (Odobranje.) Vladini se prijedlozi glede nagodbe temelje na nasilju te su u protuslovlju sa načelima demokratizma i samoodređenja naroda, oni su dapače poruga ovih načela! Zato će Jugoslaveni glasovati protiv ovih predložaka.

Prosvjeta.

Arsen Wenzeldes: Ivo Vojnović Uzički. Nakladom Hrvatske knjižare u Sarajevu izišla je ova književna studija o Vojnoviću. Cijena K 1'20. Preporučujemo.

Viktor Car Emln: „Starci“. (41. knjiga izdanja „Društva hrv. književnika“) Šest novela odličnoga našega pisca skupljenih u ovoj knjizi, prikazuju sav opsežni talenat istarskoga pisca. U ovoj je zbirnoj formi uspjele autoru, da iznese svoje ideje, koje su nam poznate iz njegovih opsežnih romana, naročito slika iz života malih ljudi, seljaka i ratara, koji se bore za svoje tlo protiv prodiranja tudjina, život učiteljski i kupališnu vrevu u istarskom primorju. Knjiga se čita vrlo ugodno i ugadja rodoljubivom čitaocu svojom finom mješavinom umjetnosti s toplim patriotskim čuvstvom. Cijena je knjizi K 2'50, a pretplatnici „Savremenika“ dobivaju je za K 1'50 u upravi „D. H. K“, Gundulićeva ulica 7, I. kat.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 339 od 5. prosinca 1917.
Posadno nadzorstvo nadpor. Skalat. Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: štopski liječnik dr. Weiser. Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: pučko-ustaški liječnik dr. Ciotti.

MALI OGLASNIK.

Izgubio se mladi psić, pasmine „Foxi“. Doblit će dobru nagradu. Prijaviti kod uprave lšta.
Praznu sobu traži se, kao društvenu prostoriju. Obratit se kod uprave pod „Olimpia“.
Nikelni novac daje u zamjenu papirnica Jos. KRAMPOTIĆ, trg Custozza, br. 1.

Knjižara papirnica i knjigovežnica

Ivan Novak

— Pazin, (Istra) —

Preporučuje prigodom božićnih blagdana i nove godine, svoju bogatu zalihu svakovrsnih razglednica.

Dalje preporuča svoju zalihu kolendara, i to: „Dancu, malu i veliku pratiku, Kolendar Srca Isusova, Veliki zabavni kolendar, „Vojnički kolendar“ kao i dnevne, tjedne i džepne kolendare za god. 1918.

Naručbe se opravljaju brzo i točno.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Danas novi raspored

Početak od 2:30 do 8:30.

Početak: 3, 4:40, 6:20 s. pop.

Neprekidne pretstave.

Ulaznina: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake pretstave.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Potpisujte 7. austr. ratni zajam!